

भीर लौरीको मह: तालेजुडगो पुद्युलिङ नगरपालिका-४ अवस्थित कोसेली घरमा भीर लौरीको मह बढामा भई एक उदासी। यहाँ भीर लौरीको मह प्रतिवेद्वा रु. एक हजारमा बिक्री हुँदै आएको छ।

तस्वीर: रातस

अलैंचीको रेसाबाट आम्दानी

तालेजुड, पुस १३। पूर्वी पहाडी जिल्लामा पाइने अलैंचीको रेसालाई समेत आम्दानीको स्रोत बनाउन थालिएको छ। पहाडी जिल्लाको प्रमुख नगदे वालीका रुपमा रहेको अलैंचीको रेसाबाट विभिन्न प्रकारका सामग्री बनाउन थालिएको छ, भने यसले वजारसमेत पाउन थालेको छ।

गोदमले गर्दा र टिप्पा निस्क्ने अलैंचीको सरालाई मसिनो बनाउन उद्यमीले लाखोंको कमाई गर्न थालेका छन् भने यसरी खोलाएका उद्योगमा स्थानीय रोहिलाले रोजारी समेत पाउन थालेका छन्।

सदरमुकाम फुलिडमा विगत सात वर्षदेखि चन्दन फाइबर उद्योग खोले सञ्चालन गर्दै आएकी माया गुरुडले अलैंचीको रेसाजन्य सामानबाटे वार्षिक लाखोंको कमाई गर्दै आएको जानकारी दिइन्। गुरुडका अनुसार अलैंचीको रेसाबाट हाते भोला, पसे, हट्ट्याट, डोर म्याट, रुम म्याट, टी म्याट, भ्याल ढोकामा प्रयोग हुने पर्दालगायत सामान बन्ने गरेको छ। रेसाबाट बनेको सामान हेर्दा आकर्षक देखिने

भएकाले यसको माग बढ्दोरुपमा रहेको गुरुडले बताइन्। विशेषगरी काठमाडौं, पोखरालगायत ठूला सहरमा उनले उत्पादन गरेका सामान पुग्छन्। ती ठाउँबाट विदेशमा समेत नियांत हुने गरेको उनले जानकारी दिइन्।

जड्हलमा ट्यसै खेर गइहेको अलैंचीको रेसा सञ्जलन गरेर उद्योग चलाएकी गुरुडले स्थानीय १५ जना महिलालाई रोजारी समेत देएकी छन्। रोजारी

पाउनेमा प्राय: गामीण क्षेत्रबाट वजार खेत्रमा बालबच्चा पढाउन बसेका महिला छन्। कामका अधारमा पारिश्रमिक बिएर उनीहरूलाई रोजगार प्रदान गरिएको हो। अलैंची बगानबाट सरा सञ्जलन गरेर त्याउलाई समेत पारिश्रमिक बिकाले आपाने उद्योगबाट घैंझाई फाइदा पुगेको उनको बनाए छ।

यता सदरमुकाममै पारिश्रमिक बोखार सञ्चालन गर्दै आएकी विकास श्रेष्ठले समेत अलैंचीको रेसाबाट विभिन्न सामान बनाउदै आएका छन्। शुरु-शुरुमा वजार नपाउंदा समयमा भए पनि अहिले माग बढ्दै गएकाले उत्पादन पनि बढाउन थालेको श्रेष्ठले बताए। उद्यमीले अलैंचीको रेसाजन्य सामान बनाउन थालेपछि घरेलु तथा साना उद्योगको कार्यालयले समेत उनीहरूलाई आवश्यक सहयोग गर्न थालेको छ। पंछिलो समय अलैंचीको सरालाई प्रयोग गरेर घरेलु प्रयोगमा आवानेलगायतका सामान उत्पादन हुन थालेकाले आवश्यक सहयोग गरिएको कार्यालय प्रमुख युवराज धोसाईले बताए।

सन् २०२२मा एक करोड मानिस विस्थापित

काठमाडौं, पुस १२। दन्द, दैवी विपत्ति र जलवायु सङ्कटका कारण विश्वका दशौं लाख मानिस आफ्नो देशभित्र वा वाह्य रूपमा विस्थापित भएका राष्ट्रसंघीय निकाय (युएनएचसीआर)ले यो वर्षको जाडो विश्वभरका लाखौं 'आप्सारी शरणार्थी'का लापिन निकै चृन्तीतपूर्ण हुँचेको छ। हाँसी विवेताए आत्मार्नात्मक विस्थापनको सङ्कटको सामाना गरिएहो को छ। दन्द, विपत्ति र जलवायु सङ्कटसङ्ग आप्सारीका कारण विश्वका उच्च संख्यामा मानिस आफ्नो देशभित्र विस्थापित भएका छन्।

शरणार्थी सम्बन्धीय राष्ट्रसंघीय निकाय (युएनएचसीआर)ले यो वर्षको जाडो विश्वभरका लाखौं 'आप्सारी शरणार्थी'का लापिन निकै चृन्तीतपूर्ण हुँचेको छ। हाँसी विवेताए आप्सारी शरणार्थीको गतिव्यको रूपमा हेरेको छन्, मानव तरवरहरुको हातमा आफ्नो जीवन थामेका छन् र भूम्यथासागर पार गर्नेगरी खत्तरानक यात्रामा निस्केको छन्।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय निकायले भावेको छ- हजारौं हाताश आप्सारीसाहरूले युरोपालाई आपानो रोजाइको गतिव्यको रूपमा हेरेको छन्, मानव तरवरहरुको हातमा आफ्नो जीवन थामेका छन् र भूम्यथासागर पार गर्नेगरी खत्तरानक यात्रामा निस्केको छन्।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय निकायले भावेको छ- हजारौं हाताश आप्सारीसाहरूले युरोपालाई आपानो रोजाइको गतिव्यको रूपमा हेरेको छन्, मानव तरवरहरुको हातमा आफ्नो जीवन थामेका छन् र भूम्यथासागर पार गर्नेगरी खत्तरानक यात्रामा निस्केको छन्।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय निकायले भावेको छ- हजारौं हाताश आप्सारीसाहरूले युरोपालाई आपानो रोजाइको गतिव्यको रूपमा हेरेको छन्, मानव तरवरहरुको हातमा आफ्नो जीवन थामेका छन् र भूम्यथासागर पार गर्नेगरी खत्तरानक यात्रामा निस्केको छन्।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय निकायले भावेको छ- हजारौं हाताश आप्सारीसाहरूले युरोपालाई आपानो रोजाइको गतिव्यको रूपमा हेरेको छन्, मानव तरवरहरुको हातमा आफ्नो जीवन थामेका छन् र भूम्यथासागर पार गर्नेगरी खत्तरानक यात्रामा निस्केको छन्।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय निकायले भावेको छ- हजारौं हाताश आप्सारीसाहरूले युरोपालाई आपानो रोजाइको गतिव्यको रूपमा हेरेको छन्, मानव तरवरहरुको हातमा आफ्नो जीवन थामेका छन् र भूम्यथासागर पार गर्नेगरी खत्तरानक यात्रामा निस्केको छन्।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय निकायले भावेको छ- हजारौं हाताश आप्सारीसाहरूले युरोपालाई आपानो रोजाइको गतिव्यको रूपमा हेरेको छन्, मानव तरवरहरुको हातमा आफ्नो जीवन थामेका छन् र भूम्यथासागर पार गर्नेगरी खत्तरानक यात्रामा निस्केको छन्।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय निकायले भावेको छ- हजारौं हाताश आप्सारीसाहरूले युरोपालाई आपानो रोजाइको गतिव्यको रूपमा हेरेको छन्, मानव तरवरहरुको हातमा आफ्नो जीवन थामेका छन् र भूम्यथासागर पार गर्नेगरी खत्तरानक यात्रामा निस्केको छन्।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय निकायले भावेको छ- हजारौं हाताश आप्सारीसाहरूले युरोपालाई आपानो रोजाइको गतिव्यको रूपमा हेरेको छन्, मानव तरवरहरुको हातमा आफ्नो जीवन थामेका छन् र भूम्यथासागर पार गर्नेगरी खत्तरानक यात्रामा निस्केको छन्।

सन् २०२२ मा बाट एक

करोड व्यक्ति विस्थापित

संयुक्त राष्ट्रसंघीय शरणार्थी निकाय (युएनएचसीआर)ले सन् २०२२ मा विश्वका एक करोड मानिस आफ्नो घर छोडून वाह्य भएको जाङकारी गराएको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको पनि उत्तरापकाले जानाएको छ।

युएनएचसीआरका प्रभुत्व फिलिपो ग्रान्डीले यो अकांडालाई 'भर' भन्दन, र तिमीहरूमध्ये घैरैले

सवारीसाधनले ठक्कर दिएको थियो।

एकै दिवस विश्वका वितानमा युपी ३७ टी ७०३९ नम्बरको भारतीय ट्रक र नारप्प ८९९९ नं को यात्रुवाहक बसले स्कूटरलाई ठक्कर दिएको थिए। यसमाझा युपीले राष्ट्रसंघीय निकायले अलैंचीमा र युरोपीले सङ्कटको भारतीय विस्थापित भएको जीवनमात्रामा अन्तरिक्ष सम्भवित हुँदै आएको थिए।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको पनि उत्तरापकाले जानाएको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको छ। यसमाझा युपीले राष्ट्रसंघीय निकायले अलैंचीमा र युरोपीले सङ्कटको भारतीय विस्थापित भएको जीवनमात्रामा अन्तरिक्ष सम्भवित हुँदै आएको थिए।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको छ। यसमाझा युपीले राष्ट्रसंघीय निकायले अलैंचीमा र युरोपीले सङ्कटको भारतीय विस्थापित भएको जीवनमात्रामा अन्तरिक्ष सम्भवित हुँदै आएको थिए।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको छ। यसमाझा युपीले राष्ट्रसंघीय निकायले अलैंचीमा र युरोपीले सङ्कटको भारतीय विस्थापित भएको जीवनमात्रामा अन्तरिक्ष सम्भवित हुँदै आएको थिए।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको छ। यसमाझा युपीले राष्ट्रसंघीय निकायले अलैंचीमा र युरोपीले सङ्कटको भारतीय विस्थापित भएको जीवनमात्रामा अन्तरिक्ष सम्भवित हुँदै आएको थिए।

यसुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघीय विभिन्न तरिकाले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गरिरहेको छ। यसमाझा यु

चुनौतिका माझमा सरकार

नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पृष्ठकमल दाहाल प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारले हिंडो अर्थात् पुस ११ गतेदेखि आकार ग्रहण गरेको छ। टालाटुली जम्मा गरेर बनाएको सरकारलाई थुपै चुनौतिका बीचमा सुशासनको यात्रा गर्न सक्स पनि त्यक्तिकै छ। पाँच दलीय गठबन्धनबाट आफ्नो हात छुटाएर सात दलीय गठबन्धन गर्न पुगेका प्रचण्डलाई तीन जना स्वतन्त्र संसदको पनि साथ छ। यस हिसाबमा नवगठित प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारलाई विश्वासको मत प्राप्त गरी आगामी दुई वर्षका लागि स्थिर सरकार सञ्चालन गर्न कैनै व्यवधान आउने छैन। तेसो पटक प्रधानमन्त्री भएका प्रचण्डलाई नेपाली राजनीतिका चतुर खेलाडी मानिन्दू, त्यसको उदाहरण यसैपटकको उनको सतारोहणलाई मान्न सकिन्दू। सताको अङ्गगणितमा तेसो रहेको दलले पहिलो हुने अवसर पाउनुमा उनकै चतुरता मुख्य कारण हो।

व्यापि नेपाली जनताले जनताका प्रतिनिधि भेटाएके छैन। जो आए पनि 'कानै चिरेका' हुने गरेकाले देश र जनताको समृद्धि केवल घोषणापत्रमै सीमित हुने गरेको छ। भन्न यसैपटक सात दल र तीन स्वतन्त्र गरी देश वटा प्रतिबद्धतापत्रका साथ सरकारको नेतृत्व गर्ने र सत्तामा बर्जेन्ते जनतासँग गरेका वाचा पूरा होलान् विश्वास गरिहाले अवस्था छैन। नेपालीलाई धिट्ट, सजिलै र सहजतापूर्वक काम गरिदिने नेता, जनप्रतिनिधि, प्रधानमन्त्री, मन्त्री, कर्मचारी, न्यायाधीश, प्रहरी, प्रशासन चाहाइएको छ। निष्पक्ष, स्वतन्त्र, सन्तुलित तथा कुशल सभामुख चाहाइएको छ, जसले नीति-निम्नांका क्रमसा जनप्रतिनिधिहरूलाई सन्तुलित र निष्पक्ष निर्देशन दिन सकोस्। उसको समन्वयकारी भूमिकाले जनहितकारी विधेयक पारित हुन सक्छन्, देश र जनताले उसको भूमिकाबाट सुरक्षित भएको अनुभूति गर्न सक्छन्।

वर्तमान राजनीतिक व्यवस्थाबाट देशले आर्थिक वृद्धि र विकासको प्रतिफल प्राप्त गर्न सकेको छैन। प्रजातन्त्रको नाममा दलहस्को प्रदर्शन प्रहसन मात्र भइरहेको छ। अनावश्यक व्यक्ति र सत्ता स्वार्थको खिचातारी, प्रतोभन्तले देश भ्रष्टाचारको दलदलमा फस्तै गएको छ। आर्थिक विकासका लागि रोजगारी, कृषि, उद्योग लगायतका क्षेत्रहरूको प्रवर्द्धन गर्नुपर्नेमा नेता र नेतृत्वहरू सत्ताकै लुघाचुंडीमा रमाइरहेका छन्। युवाशक्ति नेतृत्वहरूको अक्षमताबाट दिक्क भएर पलायन हुने क्रम भन्नै बढार गएको छ। यस्तोमा सरकारको नेतृत्व गर्न आएका प्रचण्ड र दशतिर फर्किएका गठजोडका टाउकालाई एउटै दिशा, एउटै लक्ष्य र निष्ठामा हिंडाउन प्रधानमन्त्री प्रचण्डलाई ठूलो चुनौति छ। गिर्दो अर्थात्न र वैदेशिक सम्बन्धलाई उठाउन र बलियो बनाउन त्यक्ति कुनौति छ। त्यसैले यसतर्फ उनको गम्भीर चिन्तन व्यवहारमा देखिनपर्दै, त्यसले मात्र सरकारको सफलताको प्रमाण दिन्छ।

डा. विष्णु दाहाल

अहिले तकालका लागि यहाँ प्रधानमन्त्री पद र अन्य पदको लाभ-हानी अनि कार्यकार्य व्यवस्थापन गर्न सकिने भएकोले माओवादी तथा सरकार अध्यक्ष प्रचण्डलाई नेपाली राजनीतिका चतुर खेलाडी मानिन्दू, त्यसको उदाहरण यसैपटकको उनको सतारोहणलाई मान्न सकिन्दू। सताको अङ्गगणितमा तेसो रहेको दलले पहिलो हुने अवसर पाउनुमा उनकै चतुरता मुख्य कारण हो।

एजेण्डाको लिए चुनौति यो गठबन्धन सहज एउंडा होइन। तथापि, सबैलाई पद र शारीरिक चाहीएको आधारमा यो गठबन्धन गरेको देखिन्छ। यो गठबन्धन साकारो एजेण्डा र सभा कार्यक्रम बनाएर भएको होइन। यो शर्किको कसरे र सत्ता कसरे भएको गठबन्धन हो। त्यसकारण यसमा नीतिका र जिम्मेवारी दुवै हैन। यसमा हुने र देखिने भेनेको अवसर मात्र हो। अवसरलाई मात्र हेदै कसलाई लाभ र हानी भनेर विश्लेषण गर्दा गलत हुन जान्छ। रथी, राजेन्द्र लिङ्गिदेन र सीको राउतको भूमिका र एजेण्डा त्यहाँ कस्तो हुन्छ र कसरी प्रस्तुत भूमिका छ। यसको तेहरै तोडेको खण्डमा यसको विकल्प के हुनसक्छ भन्ने चिरागर नगर्दा अहिलेको नसीबेको परिणाम आयो। कसरे के, पाउने र नपाउने भन्ने युको राजनीती तथा पार्टीभित्रको इति खेलालाई कसरी व्यवस्थापन गर्ने भनेमा देउवा अलमालिएको देखिन्छ।

यो गठबन्धनले सबैभन्दा घाटा कसैलाई भएको छ त्यो कांग्रेसलाई हो। किमीको गठबन्धनले भन्ने आवाज तीव्र हुँदूहुँदै पर्ने गठबन्धनका पक्षमा देखिनेभएका नेपालमन्त्री शेखबाहुदू देउवाले अहिले गठबन्धन तोडिँदा व्यक्तिगतल्लभा आफ्नूले प्रधानमन्त्री तथा पार्टीले राष्ट्रपति र मुख्यमन्त्री लागायतका पदहरू गुमाउन परेको छ। त्यसी मात्र नभएर राजनीतिक आस्था र सिद्धान्त नीमिलेका पार्टीहासंग गठबन्धन गरेर आगाडि बढाउ देखिएको परिणामको पार्टीभित्र औचित्य

प्रमाणित गर्नु अर्को चुनौति रहेको छ।

गठबन्धन बन्नुका कारण

पहिलो त यो गठबन्धन बन्नुको दुर्बिवर्ता कारण छन्। एउटा 'पुस प्याकटर' र अर्को भेनेका र 'पुल प्याकटर'। यसअधिको गठबन्धन बन्निरहेमा सरकार निरन्तर चलिरहन्छ र आफू राजनीतिको मियोमा पर्दैदैन। अर्को संसदमा स्थायी रूपमा प्राप्त हुने पदहरु र अन्यत पनि धेरैतर आम्ना कार्यकारीहरूलाई भर्ती गर्नु थियो। गठबन्धन जसरी पनि भूत्काउपूर्छ भने कुरा 'पुल प्याकटर'को रूपमा रह्यो।

अर्को 'पुस प्याकटर' भेनेको केपी शर्मा ओली र पुरुषकमल दाहाल प्रचण्ड कुनै हालसम्म भन्ने

कुरा प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवालाई भेरेको थियो।

अनि ओली र प्रचण्ड नपिल्ये वित्तीकी प्रधानमन्त्री र राष्ट्रपति दुवै पर्ने गठबन्धनले चाहो जाँचिको बार्नार्नेंड गर्ने क्षमता रहेन्दैन र, प्रधानमन्त्री र राष्ट्रपति दुवै काग्रेस पार्टीको हुन्ने भन्ने सोच देउवाले राखेको देखिन्छ।

यो गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

यो गठबन्धनमा चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकदमै धेरै पर्ने गठबन्धनमा चुनौति तै चुनौति देखिन्छ।

गठबन्धनमा एकद

